

ἀφεντᾶτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀφιντᾶτους Λυκ. (Λιβύσσ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀφέντης καὶ τῆς καταλ. -ᾶτος.
Ὁ ἀνήκων ἢ ἀναφερόμενος εἰς ἄρχοντα. Συνών. ἰδ.
ἐν λ. ἀφεντᾶδικος.

ἀφεντέλλης ὁ, ΡΝερουλ. Κορακιστ. 18.
Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀφέντης διὰ τῆς καταλ. -έλλης.
Ἀφεντέλλι, ὁ ἰδ.

ἀφεντέλλι τό, ἀμάρτ. ἀφιντέλλ' Θράκ. (Ἀδρια-
νούπ. Ἀκαλάν.)
Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀφέντης διὰ τῆς καταλ. -έλλι.
Ὁ νεωστὶ χειροτονηθεὶς ἱερεὺς. Συνών. ἀφεντά-
κισ 6, ἀφεντέλλης.

ἀφέντεμα τό, Κάμπ. — Λεξ. Δημητρ.
Ἐκ τοῦ ρ. ἀφεντεύω.

1) Τὸ νὰ ἐξουσιάζῃ κανεῖς, ἐξουσία Λεξ. Δημητρ. 2)
Πλοῦτος Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀφεντιά 6, βίος. 3)
Προστασία, ἐξασφάλισις Κάμπ.
Πβ. διαφέντεμα.

ἀφέντευτος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀφεντευτός < ἀφεντεύω τοῦ ἀρ-
κτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερητ. διὰ τοῦ ἀναβιβα-
σμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ἀδέσποτος, ἐγκαταλελειμμένος, ἔρημος: Φρ. Ἀφέν-
τευτον νὰ γίνεται! (ἀρά).

ἀφεντεύω Ἀμοργ. Ἡπ.—ΚΠαλαμ. Γράμματ. 2,212
—Λεξ. Δημητρ. ἀφεδεύω Κορσ. Πελοπν. (Λακων.) κ.ά.
ἀφεντεύγω Κάσ. Κύπρ. ἀφιντεύγου Στρελλ. (Δωρ.) ἀ-
φεδεύγω Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀφεντεύκω Κύπρ. ἀ-
φεντέγγω Τσακων. ἴφεντεύκω Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἀφεντεύω, παρ' ὃ καὶ ἀφεντεύγω. Ἰδ.
Χρον. Μορ. Η 782 (ἐκδ. JSchmitt) «ἡ πόλις γὰρ τῆς Ρώ-
μης | τὸν κόσμον ὅλον ἀφέντευεν» καὶ Ἀκολουθ. Σπανοῦ
(ἐκδ. ÉLegrand Biblioth. 2, 34) «καὶ ἤρξατο νὰ ἀφεν-
τεύγῃ καὶ τοὺς σπανούς».

1) Εἶμαι ἀφέντης, ἐξουσιάζω, ὀρίζω, κυβερνῶ Ἡπ.
Κάσ. Κορσ. Κρήτ. Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Λα-
κων.) κ.ά.—Λεξ. Δημητρ.: Ὁποῦ ἔχει χρήματα σήμερα ἀφεν-
τεύει Λεξ. Δημητρ. Οἱ διάλογοι νὰ πάρον δου ὅ' ἔχει καὶ ὁ ἀ-
φεδεύγει! (ἐνν. τὸν πατέρα σου. Ἀρά) Ἀπύρανθ. Ὁ ἀν-
θρώπος ἀληθινὰ γὰρ ν' ἀφεντέπῃ πρόπει νὰ ὑποταχῇ 'ς τὸ
νόμο ποῦ μᾶς κυβερνᾷ ΚΠαλαμ. ἔνθ' ἂν. || Παροιμ. Βρομεῖ
ὁ Ὀβραιὸς τοαὶ τό 'χειν του το' ὅ,τι το' ἂν ἀφεντεύγῃ (ἐπὶ
ἀνθρώπων ρυπαρῶν) Κάσ. || Ἄσμ.

Ἀφέντη, ἀφεντούλλη μου, πέντε βολές ἀφέντη.
πέντε βολές ἀφένטיפες καὶ πάλ' ἀφέντης εἶσαι
Ἡπ.

Νὰ τὸνε δέπῃ 'ς τὰ Σφακιά, στὴ Γορήτῃ ν' ἀφεδέπῃ
Κρήτ. Διὰ τὴν σημ. πβ. Ἡσύχ. «αὐθεντεῖν ἐξουσιάζειν».
Συνών. ἀφεντιάζω. β) Μέσ. ἐμφανίζω ἑμαυτὸν ἀ-
φέντην, φέρομαι ὡς ἄρχων Κύπρ.: Ἀφεντεύκεται ὁ δεῖνα.

2) Προστατεύω, ἀσφαλίζω Πελοπν. (Λακων.) Τσα-
κων.: Ἀφέντεψό το νὰ μὴ τὸ φάσι τὰ ζᾶ Λακων. 3) Κα-
ταβάλλω, συντρίβω Κρήτ. Πελοπν. (Λακων.): Τὸν ἀφέ-
δεψα 'ς τὸ ξύλο (τὸν ἐμαστίγωσα ἀνηλεῶς) Λακων. Μ' ἀφέ-
δεψε 'ς τοὶ πετροῦς Κρήτ. Συνών. ἀφανίζω 2. 4)
Ἀμετβ. γίνομαι πλούσιος Στερελλ. (Δωρ.)—Λεξ. Δημητρ.:
Γνωμ.

Μάθι τέχνη γὰ νὰ ζήσης | κὶ προαμάτεια ν' ἀφιντέπῃς
Δωρ. Συνών. ἀρχοντένω, ἀρχοντεύω, *ἀρχοντι-
κίω, ἀρχοντυνέσκω, ἀρχοντυνίσκω, πλουτίζω.

Πβ. διαφεντεύω.

ἀφέντης ὁ, αὐτέντη Ἀπουλ. (Σολέτ.) ἀντεύτη
Ἀπουλ. (Μαρτιν.) αὐτέν' Καπ. (Ἀφσάρ. Τσουνκούρ. Φά-
ρασ.) ἀφέντης κοιν. καὶ Καπ. (Τελμ.) Πόντ. (Ἀμισ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Σινώπ. Τραπ. κ.ά.) ἀφέντ'ς βόρ.
ἰδιώμ. ἀφ-φέντης Μεγίστ. ἀφέντιξης Καπ. (Ἀραβάν.)
ἀφεντῆς Πελοπν. (Μεσσ. Παππούλ. Πυλ. Χατζ.) ἀφέντη
Ἀπουλ. (Μελπιν.) Καπ. (Οὐλαγ.) ἀφέντ-της Κάμπ. ἀ-
φέντης πολλαχ. ἀφέντ'ς πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. γαφέντης
Σύμ. (καὶ ἀφέντης) ἀφέντης Λέσβ. (Πλομάρ.) ἀφέντ'ς
Θράκ. (Αἰν. Σαρεκκλ.) ἀφέντης Κρήτ. ἀφέντης Θήρ.
Κρήτ. ἀφέντης Τσακων. ἀφέντας Πόντ. (Ἀργυρόπ.
Σάντ. Χαλδ. κ.ά.) ἀφέντος Καπ. (Ἀξ.) ἴφέντης Ἰκαρ.
Κῶς Λέρ. Ρόδ. Χίος ἴφ-φέντης Ρόδ. Τήλ. κ.ά. ἴφεντῆς
Κύπρ. ἴφέντης Ρόδ. ἴφέντης Τσακων. ἴφέντης Κάλυμν.
Κέρκ. (Ἀργυρόπ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) (καὶ ἀφέντης) ἴφέντ'ς
Λέσβ. (Τελών.) ἀφέντης Κίμωλ. Κύθηρ. Πόντ. (Σάντ.)
Σίφν. Χίος (Πυργ.) κ.ά. γαφέντης Χίος (Μεσσ.) Θηλ. ἀ-
φέντα Πόντ. (Ὁφ.) ἀφέντρα κοιν. ἀφέντρα Πόντ.
(Ἀργυρόπ. Κοτύωρ. Χαλδ. κ.ά.) ἀφέντρα πολλαχ. ἀ-
φέντρα Κρήτ. ἀφέντρα Κάλυμν. Γενικ. ἀφέντος Ἡπ. Κέρκ. Κύπρ.
Μεγίστ. Μύκ. Παξ. Πελοπν. (Λιβάρτζ. Μάν.) Πόντ. (Κε-
ρασ.)—Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀφέντος Ζάκ. Κεφαλλ. Κύ-
θηρ. κ.ά. ἀφέντου Πελοπν. (Λάστ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ.
κ.ά.) ἀφέντου Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀφέντου Κύθηρ. ἀ-
φέντιου Πόντ. (Οἶν.) ἀφέντιου Α.Ρουμελ. (Καρ.) Καπ.
(Ἀραβάν.) Κλητ. ἀφέντα Καπ. (Ἀνακ.) Πόντ. (Κερασ.
Χαλδ. κ.ά.) ἀφέντα Τσακων. ἀφέντη Πελοπν. (Κόκ-
κιν.) ἴφεντῆς Κύπρ. ἀφέντης Κύθηρ. Μύκ. Σίφν. Πόντ.
(Ἀργυρόπ.) ἴφεντῆς Χίος.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀφέντης, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. αὐθέντης.
Διὰ τὴν κατ' ἀνομοίωσιν ἀποβολὴν τοῦ τ τοῦ τύπου αὐ-
τέντη(ς) πβ. πεντήντα-πενήντα, τεῖντα-εἴντα.
Μεσν εἶναι καὶ οἱ τύπ. θηλ. ἀφέντρα, ὃς ἐν Ριμάδα κό-
ρης καὶ νέου (ἐκδ. ÉLegrand Biblioth. 2, 53), γενικ.
ἀφέντος, ὃς ἐν Χρον. Μορ. Ρ 8698 (ἐκδ. JSchmitt).
Ὁ τύπ. ἀφέντρα ἐκ τοῦ μεσν. ἀφέντρα, ὃς ἐν Χρον.
Μορ. Ρ 8479. Ὁ τύπ. Κρήτ. ἀφέντρα, ὃς καὶ ἐν Στάθῃ
πρῶξ. Α στ. 34 (ἐκδ. ΚΣάθα σ. 108), ὡς καὶ ὁ τύπ. ἀ-
φέντης πιθανῶς κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἀφέντρα < ἀφέντῆς.
Οἱ τύπ. ἀφ-φέντης καὶ ἴφ-φέντης κατ' ἀφομοίωσιν,
διὰ δὲ τὸν τύπ. ἴφέντης πβ. φθινόπωρο < χινόπωρο.
Ὁ τύπ. ἀφέντῆς, ὃς καὶ ἐν Στάθῃ πρῶξ. Α στ. 226 (ἐκδ.
ΚΣάθα σ. 118), ἐκ τῆς κλητ. ἀφέντῆς κατὰ βιαιοτέραν ἀπο-
κοπὴν ὀφειλομένην εἰς τὴν μετ' ὀνομάτων συνεκφορὰν,
καθ' ἣ καὶ ὀνομαστ. κύνρ ἐκ τῆς κλητ. κύνρ. Πβ. καὶ ΓΧα-
τζιδ. ΜΝΕ 1, 198 κέξ. καὶ 242. Διὰ τὸν τύπ. γενικ. ἀφεν-
τοῦ πβ. τὴν γενικ. αὐθέντου παρὰ Σπαν. στ. 640 (ἐκδ.
GWagner σ. 25) «μὴ δώσης δῶρον αὐθέντου, κριτὴν μὴ
ποίησις φίλον». Ἡ γεν. ἀφεντίου καὶ ἀφεντιοῦ κατὰ
τὸ κύρις-κυρίου, Σετέδρις-Σετέδριου Περί τῆς
λ. ἰδ. Κορ. Ἰσοκρ. 2, 330, ΓΧατζιδ. Einleit. 287, ΓΨυχάρ.
ἐν Mélanges philol. linguist. à L. Havet 387 κέξ. καὶ
Revue des études grecques 1909, 13 καὶ AHeisenberg
ἐν Byzant. Zeitschr. 18 (1909) 632.

1) Αὐθέντης, ἐξουσιαστής, ἄρχων, δεσπότης κοιν. καὶ
Ἀπουλ. (Μαρτιν.) Καπ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ.
Τραπ. κ.ά.): Ζῇ σὺν ἀφέντης. Ἀφέντης ἀκατάδεχτος. Ἐγινε
ἀπὸ δοῦλος ἀφέντης. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἀφέντης 'ς τὸ
σπίτι του κοιν. Ἀφέντη τοῦ κεφαλιοῦ μας φέραμαν σπῆτι μας;
Ἡπ. Εἶδα χρειαὶ δό' ἔχει ποῦ κάθετα ἀφέντρα καὶ κερά;
Κρήτ. (Ἐμπαρ.) || Φρ. Ὁ ἀφέντης τοῦ κόσμου (ὁ Χριστὸς)

Νάξ. Ὁ ἀφέντης τοῦ κόσμου (ἡ ἀγία μετάληψις) Κεφαλλ. Ἐχει τὸν ἀφέντη τοῦ κόσμου μέσα του (εἶναι μεθυσμένος) αὐτόθι. Ἀφέντη νὰ σὲ δῶ! (εὐχή) Πελοπν. (Οἶν.) Μιὰν ἀφέντρα ναι, μάτι μὴ δὴ διάση! (πολὺ ὠραία) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Γνωμ. Ὁ ἀφέντης εἶναι κάρβουνο, ἃ δὲ γάψη, θὰ μουντζουρώση Ζάκ. Κατὰ τὸν ἀφέντ' κὶ τοῦ δῶρου Θράκ. (Αἶν.) || Ἄσμ.

Ἀφέντης ἃ δὲ γένωμαι, μὰ δοῦλος ὅδες θέλω Κεφαλλ.

Τὸ μέλι τρών οἱ ἄρχοντες, τὸ γάλα οἱ ἀφεντιάδες Πελοπν.

Ἦ τὸν Ἰορδάνη δοταμὸ κάτω ὅς τοιοὶ πρασινάδες ἐκάθοντα κ' ἐβούδα ὅλοι οἱ ἀφεντιάδες

Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἦ σημ. καὶ ἀρχ. Ἰδ. Εὐριπ. Ἰκέτ. 442 «καὶ μὴν ὅπου γε δῆμος αὐθέντης χθονός». Πβ. Φρύνιχ. 120 (ἐκδ. Lobbeck) «αὐθέντης μηδέποτε χρήση ἐπὶ τοῦ δεσπότης». Τὸ θηλ. εὐχρηστον εἰς τὴν δημοτικὴν συνήθως ποίησιν ἐπὶ προσώπου ἀγαπωμένου: Ἄσμ.

Πᾶρε μαχαίρι, βάρει μου, πρόσεχε τὴ γαρδιά μου, γιατί' εἶσαι μέσα ζωδανή, ἀφέντρα καὶ κυρά μου

Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Λυπήσου με, σπλαγνίσου με, γὰ ἰδὲς τὰ βάσανά μου καὶ κάνε ἔλεος γιὰ μέ, ἀφέντρα καὶ κυρά μου

Κέρκ. (Ἀργυράδ.)

Σημάδι καὶ θυμητικὸ σ' ἀφίνω τὴ γαρδιά μου, νὰ μὲ θυμᾶσαι, ἀγάπη μου, ἀφέντρα καὶ κυρά μου

Κέρκ. Ἦ χρήσις καὶ μεσν. Ἰδ. Διγεν. Ἀκρίτ. στ. 1172 (ἐκδ. Hesselting) ἐν Λαογρ. 3 (1911) 586 «καὶ τότε, αὐθέτρια καὶ κυρά, βλέπε τὸ τί τοὺς θέλω ποίσει». 2) Ὁ Θεὸς Κρήτ.: Ἄσμ.

Ἦ τοιοὶ δεκαφτὰ τοῦ Σεπτεβριου, ἕνα Σαββάτο βράδν ἔκαμ' ἀφέντης τὸ σεισμὸ κ' ἡ γῆς κὶ ὁ κόσμος βράζει.

3) Ἦ ἀγία μετάληψις Κύπρ. 4) Προϊστάμενος ἀτόμων ἢ ὁμάδων, κύριος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. κ.ά.): Σοῦ μιλεῖ ὁ ἀφέντης σου - ἡ ἀφέντρα σου. Ν' ἀκούς τὸν ἀφέντη σου γιὰ νὰ σ' ἀγαπάη κοιν. || Παροιμ.

Ἐχει ὁ ἀφέντης μας ἀφέντη κ' ἡ κυρά μας ἄλλον ἄντρα (ὅτι αἱ ἐξουσίαι ἐξαρθῶνται ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην) πολλαχ. Ἦ τρώη κὶ ἄς πίνη ὁ ἀφέντης μου κὶ ἄς κεῖται καὶ κοιμᾶται (ἐπὶ φυγοπόνου) Κερασ. || Γνωμ. Κατὰ τὸν ἀφέντη καὶ τὰ κωπέλλια του (οἶος ὁ προϊστάμενος τοιοῦτοι καὶ οἱ ὑφιστάμενοι) σύνθηθ. Ὁ καλὸς δοῦλος κάνει τὸν ἀφέντη του (ἀναδεικνύει αὐτόν) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.² 188, 165 || Ἄσμ.

Λάμνετε, βάγιες, στρώσετε, κλινάρι τ' ἀφεντός σας Κύπρ.

Ἀφέντη, ἀφέντη, δλάφεντε, πέντε βολές ἀφέντη Πελοπν. (Λάστ.)

Τὸ εἶπαμε καὶ τ' ἀφεντός, ἄς ποῦμε καὶ τοῦ γιοῦ του Ζάκ.

Ἀφέντης μ' κάνει κάλεσμα, κάνει χαρὰν μεγάλην Κερασ. Συνών. ἀφεντικός Β2. β) Ἰδιοκτήτης, κύριος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. κ.ά.): Ὁ ἀφέντης τοῦ σκύλλου-τοῦ σπιτιοῦ κττ. κοιν. || Φρ. Δὲ γνωρίζει ὁ σκύλλος τὸν ἀφέντη του (ἐπὶ οἴκου ἀναρχομένου) σύνθηθ. Ποιὸς ἀφέντης, ποιά κυρά; (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. Ἦ πολλὴ δοῦλειά τρώει τὸν ἀφέντη (ὅτι ἀπαραίτητος ἢ ἀνάπαυσις) σύνθηθ. || Παροιμ. Ἦ κοιλιά του ἔχει κακὸν ἀφέντη (ἐπὶ τοῦ δουλεύοντος εἰς κακὰς ἔξεις) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.² 99, 107. Ὅλες νὰ μοῦ μοιάζουν κ' ἕνα ὅς τὸν ἀφέντη! (ὅλα τ' ἄβγά νὰ γίνουν ὄρνιθες κ' ἕνα πετεινός. Εὐχή) Ζάκ. || Γνωμ. Κάλλια ἀφέντης ἐνὸς ἄσπρου, παρὰ χίλιων ἄσπρων δοῦλος Ἦπ. Τὸ μάτι τ' ἀφεντός παχένει

τ' ἄλλογό του (ὅτι ἡ ἐπίβλεψις τοῦ κτήτορος εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν εὐδοκίμησιν τῶν ἐργασιῶν του) Ζάκ. Τ' ἀφέντη τὸ μάτι παχένει τὸ χωράφι (συνών. τῷ προηγουμένῳ) ἀγν. τόπ. Ἦ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Γαδάρ. διήγ. στ. 7 (ἐκδ. GWagner σ. 124) «ὅς ἀφέντην ἔλαχε κακόν, λωβὸν καὶ ψωριασμένον (ἐνν. ὁ γαῖδαρος)». Συνών. ἀφεντικός Β2β. 5) Ὁ μεγαλοκτηματίας καὶ γενικώτερον πλούσιος, εὐπορος σύνθηθ.: Ἐφυγε φτωχὸς ὅς τὰ ξένα καὶ γύρισε ἀφέντης. Ἀπόχτησε χρήματα καὶ ἔγινε ἀφέντης σύνθηθ. || Παροιμ.

Νοικοκερὰ ὅς τὰ πίτερὰ κὶ ἀφέντρα ὅς τ' ἀποχόρνια (ἐπὶ τοῦ φειδωλοῦ μὲν εἰς τὰ εὐτελεῖ, σπατάλου δὲ εἰς τὰ πολύτιμα) Κρήτ. 6) Ὁ ἀνώτερος, ὁ ὑπερέχων κατὰ τὴν ἱκανότητα Κεφαλλ.: Ὁ δεῖνα εἶναι ἀφέντης τοῦ δεῖνα ὅς τὰ γράμματα. 7) Προσηγορία καὶ προσφώνησις πρὸς ἐκφρασιν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ ἢ ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πολλαχ. καὶ Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.): Μάρτυς μου ὁ ἀφέντης ὁ Χριστός. Ὁ Θεὸς ὁ ἀφέντης νὰ βάλῃ τὸ χέρι του! πολλαχ. Μὰ τὴν ψυχὴν πῶχον νὰ δώσω τ' ἀφεντός τοῦ Θεοῦ! Κεφαλλ. Καλὸν ξημέρωμαν, ἀφέντη μου Θεέ μου! Κύπρ. Ἀφέντ' βασιλέ, τοῦτον τοῦ παλλ' ἀφ' ἡρεῖ ψὲς ἔξωρας (ἐκ παραμυθ.) Θράκ. (Αἶν.) Ἀμε ὅς τὸν ἀφέντ' δὲ διάλο! (ἀρά) Κρήτ. Ἀφέντ' μου δήμαρχε Θήρ. Εἰδὰ ἔχεις, ἀφέντρα μου, καὶ κλαῖς; Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πῶς τὰ περνᾷς, ἀφ' ἐκουδάρε μου; Κύθηρ. Καλημέρα τὸν ἀφέντη (πρὸς τὸν ἱερέα) Σίφν. Πολλὰ τ' ἔτη, ἀφέντη Ἦπ. (Σχωρ.) || Φρ. Τοῦ ἀφέντη ἡ τοῦ ἀφεντός (χαιρετισμὸς κατὰ παράλειψιν τοῦ καλημέρα κττ.) Κεφαλλ. || Παροιμ. φρ. Καλὸ γακό, ἔβα, ἀφέντ' παππᾶ, ὅς τὸ δάσος Κρήτ. || Ἄσμ.

Γιὰ πέ μ', ἀφέντ' ἄρχοδα, πῶς λέει τ' ὄνομά σου; Θήρ.

Παρακαλῶ σε, βλέπε μας, ἀφέντ' μου στρατιώτη (πρὸς τὸν ἅγιον Γεώργιον) αὐτόθι.

Ἄγιε μου Γεώργι ἀφέντη μου τσαὶ χροουσοκαβαλλάρι Μεγίστ.

Ἀφέντη μου, τὸν ἡσυχίον σου κλαρί δὲ δὸνε κάνει Πελοπν. (Μάν.) Ἦ χρήσις καὶ μεσν. Ἰδ. Συναξάρ. γαδάρ. στ. 360 (ἐκδ. GWagner σ. 122) «ἀφέντη μου κύρ σύντεκνε». Πβ. καὶ Δουκ. ἐν λ. αὐθέντης. 8) Πατὴρ πολλαχ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σινώπ. Τραπ. κ.ά.) Τσακων.: Ὁ μακαρίτης ὁ ἀφέντης μου πολλαχ. Αὐτὰ μοῦ μαθεν ἀφέντης μου Κρήτ. Εἵμαστενε ἀπὸ ν' ἀφέντ' Νάξ. (Κινίδ.) Νὰ χαρῶ τὸν ἀφέντ' μου αὐτόθι. Ἐχει τὴν γατεβασία τοῦ ἀφενδοῦ του (κατεβασία=φυσιογνωμία) Κύθηρ. Κὰ ἀφέντ'! (καλὲ πατέρα) Σίφν. || Φρ. Δὲν ἔει ὁ Θεὸς ἀφέντ' (δὲν γίνεται ἄλλως) Κρήτ. Γυρεύγει τὴ μάνα του καὶ τὸν ἀφέντ' του (ζητεῖ τιμὴν ὑπερογκον) αὐτόθι. Τὰ ψούχα τ' ἀφέντ' μὲ! (εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρός μου: Ὁρκος) Τσακων. || Παροιμ. Θέλει ἀφέντης μου τσαὶ κλάνει ἡ μάνα μου (ἐπὶ τοῦ ἀνεχομένου παρεκτροπᾶς τῆς συζύγου του) Σκυρ. || Ἄσμ.

Γι' ἄφρησ' με, Χάρω, ν' ἀνεβῶ καὶ πάλε θὰ γυρίσω, τὴ μάνα, τὸν ἀφέντ' μου γιὰ νὰ παρηγορήσω Νίσυρ.

Δὲν ἔχει μάνα νὰ τὸ γλαί', φέντ' νὰ τὸν λογιάζῃ Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Ἦ σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. Διήγ. Ἀπολλ. Τυρ. στ. 239 (ἐκδ. GWagner σ. 256) «παρακαλῶ σ', ἀφέντ' μου, θέλω νὰ μὲ ἡγοικήσης» καὶ Χρον. Μορ. Η 2737 «τοῦ ἀφέντου τοῦ πατρός μας». Συνών. κύρις (ἰδ. κύριος).

9) Πάππος Εὐβ. (Πλατανιστ.) κ.ά. 10) Σύζυγος Ἀπουλ. (Σολέτ.) Ἦπ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πελοπν. (Αἰγιάλ. Καλάβρυτ. Τρίπ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν.)

11) Πενθερὸς προσαγορευόμενος συνήθως ὑπὸ τῆς νύμφης Ἦπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ. κ.ά.) Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.)

Πελοπν. (Καλάβρυτ. Οίν.) Πόντ. (Ἀργυρόπ. Κοτύωρ. Κερασ. Χαλδ.)—Λεξ. Δημητρ. β) Θηλ. ἀφέντρα, πενθερά σχετικῶς πρὸς τὴν νύμφην Πόντ. (Ἀργυρόπ. Χαλδ. κ.ά.) 12) Ἀνδράδελφος ἢ καὶ ἄλλος στενὸς συγγενὴς τοῦ συζύγου Εὐβ. (Αἰδηψ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ. κ.ά.) Θράκ. (Λίν.) Πελοπν. (Αἰγιάλ. Ἀχαΐα Καλάβρυτ. Κόκκιν. Κορινθ. Μεσσ. Παππούλ. Πυλ. Τρίπ. Χατζ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀργυρόπ. Κερασ. Χαλδ.) Στερελλ. (Ναύπακτ.) β) Θηλ. ἀφέντρα, ἀνδραδέλφη Πόντ. (Χαλδ.) γ) Εἰδικώτερον ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀνδραδελφῶν Θράκ. (Κασταν.) Πόντ. (Κοτύωρ.) 13) Γυναικάδελφος Θράκ. Πελοπν. (Μάν. Οίν.) 14) Ὁ ἀδελφὸς τοῦ γαμβροῦ ἢ τῆς νύμφης Θράκ. (Σάκκ.) 15) Ἰερεὺς εἴτε ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων εἴτε καὶ ὑπὸ ξένων προσαγορευόμενος Βιθυν. Ζάκ. Θεσσ. (Αἰβάν. κ.ά.) Θράκ. (Δαδ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Ραιδεστ. κ.ά.) Κεφαλλ. (Ληξούρ. κ.ά.) Μακεδ. (Βλάστ. Κοζ.) Πάρ. Σίφν.—ΔΓουζέλ. Χάσ 12: *Εἶνι προουτουμ'νὰ κὶ θὰ πιράδ' οὐ ἀφέντ'ς Κοζ.* || Ποίημ.

Καλαναρχάω τ' ἀφεντὸς φτωχίη καὶ μνηαῖο
ΔΓουζέλ. ἐνθ' ἄν. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Εὐσταθ. Ορυσκ. 30,35 «εἰ δὲ καὶ αὐθέντης βούλει σεμνύνεσθαι» (πρὸς ἱερωμένον). 16) Διδάσκαλος Θράκ. (Σηλυβρ.) Διὰ τὴν σημ. πβ. Μεθόδ. ἐν P. G. 18, 360 c «τὸν αὐθέντην διδάσκαλον». Ἡ λέξ. καὶ ὡς κύριον ὄν. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀφέντρα Θράκ. (Τσακίλ.) Ἀφέντρα Πόντ. (Ἀργυρόπ. Κοτύωρ.) Ἀφέντω καὶ Ἀφέντρω ΜΦιλήντ. Γλωσσογν. 3, 33. Καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀφέντρα Ρόδ.

Πβ. ἀφεντάκι, ἀφεντάκις, ἀφεντάκος.

ἀφεντιὰ ἢ, αὐτεντία Ἀπουλ. (Καλημ.) αὐτεντία Ἀπουλ. (Τσολλίν.) ἀστεντία Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀφεντία Ἡπ. (Ἄρτ.) Κορσ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Χίος κ.ά. ἀφεδιά Κύθηρ. Πελοπν. (Μάν.) κ.ά. ἀφεντία Πελοπν. (Λεῦκτρ.) ἀφεντιά σύνθηθ. ἀφιντιά βόρ. ἰδιώμ. ἀφιντιά Θεσσ. ἀφεδιά πολλαχ. ἀφιντιά πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. ἀφεδιά Βιθυν. Θήρ. (Οἶα) Κρήτ. Μήλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀφεγκία Τσακων. ἀφεγκιά Κύπρ.

Τὸ μεσν. οὐς. ἀφεντιά, ὃ ἐκ τοῦ μεταγν. αὐθεντία. Καὶ ὁ τύπ. ἀφεντία μεσν. Ἰδ. Μαχαιρ. 1, 320 (ἐκδ. R Dawkins) «διὰ τοῦτον ἡ ἀφεντία σου πέμπε γραφὲς εἰς τὴν ἀφεντιάν τῆς Γένουβας».

1) Ἐξουσία, ἀρχὴ πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.): Φρ. Ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀφεντίας (ἐξ ἀνωτέρας βίας. Περὶ τῆς φρ., ἣτις καὶ ἐν ἐγγράφῳ Ζακύνθου τοῦ ἔτους 1594 «ἐβγάνοντας ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀφεντίας», πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2, 674) Ζάκ. Ἀπὸν Θεοῦ κὶ ἀπ' ἀφιντίας Λυκ. (Λιβύσσ.) Ὁξω ἀπὸ Θεοῦ κὶ ἀπ' ἀφεντία (ἐκτὸς ὑπερτέρας βίας, ἐκτὸς ἀνυπερβλήτου κωλύματος) Ἡπ. Ὁξω ἀπὸ Θεοῦ κὶ ἀπ' ἀφεντία (συνών. τῇ προσηγουμένῃ) Πελοπν. (Μεσσ.) || Ἄσμ.

Ἀλλοὶ 'ς ἐμᾶς κὶ αἱ βαί 'ς ἐμᾶς, πάροθεν ἡ ἀφεντία
Κερασ. Τραπ. Χαλδ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. β) Ἐξουσία δικαστικὴ Κρήτ. Κάρε. (Ἐλυμπ.) κ.ά.: Ἄσμ.

Γιὰ τὸ Μανόληθ θὰ σᾶς πῶ τὸν Ἀγιαποστολίτη
ποῦ τὸν γυρεύ' ἡ ἀφεδιά νὰ τὸν ἀναρωτήξῃ
Κρήτ.

Καλέ, ἐν τὰ ἀρέθηκεν ἡ Μαρονδία τὰ πάθη,
πωρὸν βραδὺ 'ς τὴν ἀφεντιὰ ν' ἀνεοκατεαίν-νῃ;
Ἐλυμπ. 2) Φυλακὴ, δεσμοκτήριον Ἀθῆν. Κέρκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Αἶγ.) κ.ά.: Φρ. Ποῦ νὰ σὲ φάῃ ἡ ἀφεδιά! Κύθηρ. Ἀφεντιά καὶ τράγεια ψώρα! (ἀπάντησις ὀργισμένου κυρίου πρὸς ὑπηρέτην ἀποκαλοῦντα αὐτὸν ἀφέντην) Ἀθῆν. Πελοπν. (Αἶγ.) || Ἄσμ.

Πῆραν τὰ χρέγη τὰ προικιά κ' ἡ ἀφεντιά τὰ πλούτη

Κέρκ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. Σαχλίκ. Γραφαὶ καὶ στίχοι στ. 71 (ἐκδ. G Wagner σ. 65) «κ' ἐβάλαν τοὺς 'ς τὴν ἀφεντιὰν κ' ἐσύρασιν τὴν πίσσαν». 3) Κυριότης κτήματος γεωργικοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς κόπους, τὴν καλλιέργειαν Κεφαλλ.: Ὁ δεῖνα ἔχει τὴν ἀφεδιά κ' ἐγὼ ἔχω τοὺς κόπους. 4) Τὸ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων μερίδιον τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ κτήματος ἀνερχόμενον εἰς τὰ $\frac{2}{5}$ ἢ $\frac{1}{5}$ κατὰ τὴν συμφωνίαν Κεφαλλ. 5) Ἡ τάξις τῶν ἀρχόντων Κρήτ. (Βιάνν.) κ.ά. Συνών. ἀρχοντικὸ (ἰδ. ἀρχοντικός B 3). 6) Πλοῦτος Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀφέντεμα 2, βεός. 7) Σεμνότης, χάρις, εὐγένεια τρόπων πολλαχ.: Ἐχει ἀφεντιά ἀπάνω του. Συνών. ἀρχονταρίκι 4, ἀρχοντιά A 4. 8) Μετὰ γενικῆς τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας συνήθως β' καὶ γ' προσώπου τίθεται ἀντὶ αὐτῆς τῆς ἀντωνυμίας σὺ καὶ αὐτὸς ὡς φιλοφρονητικὴ προσφώνησις ἢ χάριν ἐμφάσεως (ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἐπετ. Φίλος. Σχολ. Πανεπ. Θεσσαλον. 1 <1927/31>) κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Τσολλίν.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Τσακων.: Ἡ ἀφεντιά του τό 'καμε. Εἶναι δουλειὰ τῆς ἀφεντίας σου (ἰδική σου). Ἡ ἀφεντιά σας πῶς λέτε νὰ γίνῃ; Τὸ θέλει ἡ ἀφεντιά του. Καληνύχτα - καλησπέρα τῆς ἀφεντίας σας κοιν. Ἡ -γ- ἀφεδιά σου μοῦ τό 'πες Κρήτ. Κάτσε ἡ ἀφεντιά σου Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ἡ ἀντεντία σου -σα κττ. Τσολλίν. Ἀστεντία σα Μπόβ. Ἐ αὐτεντία του 'ε τέλει Καλημ. Εὐχαριστοῦ τὴν ἀφεγκία νι (τὴν ἀφεντιά σου) Τσακων. Ἀστεῖσμοῦ χάριν λέγεται καὶ ἐπὶ τοῦ α' προσώπου: Ἡ ἀφεντιά μου κοιν. || Φρ. 'Σ τὴν ἀφεδιά σου! (ἐνν. πίνω, οὕτω λέγει ὁ πίνων ἐν συμποσίῳ πρὸς τὸν μέλλοντα νὰ διαδεχθῇ αὐτὸν εἰς τὴν πόσιν) Κρήτ. Ζωὴ 'ς τὴν ἀφεντιά σου! (εὐχή) Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.) || Γνωμ.

Κάλλιο νὰ 'χ' ἡ ἀφεντιά σου | παρὰ νὰ 'χουν τὰ παιδιά σου
Αἶγιν.

Ἀμα ἔχου δὲ παιδιά μου, δὲ θενά 'χῃ ἡ ἀφεδιά μου,
τσαὶ σὰν ἔχῃ ἡ ἀφεδιά μου, θὰ 'χουνε τσαὶ τὰ παιδιά μου
Θήρ. (Οἶα) || Ἄσμ.

Ἀ μ' ἀγαπᾷς, πουλλάκι μου, ρώτηξε τὴ γαρδιά σου
κὶ ἄ μ' ἀγαπᾷς κ' ἐγὼ ἀγαπῶ σένα τὴν ἀφεδιά σου
Κρήτ.

Μάννα μου, 'ς τὴν αὐλούδαν σου ἔθ-δεις χρουσήν μηλοῦδαν
τῶν κάμνει μῆλα κότθινα σὰν τῶν τὴν ἀφεγκιάν σου
Κύπρ. Ἡ χρῆσις καὶ μεσν. Ἰδ. Συναξάρ. γαδάρ. στ. 360 (ἐκδ. G Wagner σ. 122) «ἀφέντη μου κύρ σύντεκνε, νὰ πῶ τὴν ἀφεντιά σου». Πβ. καὶ Εὐσταθ. Ορυσκ. 322,58 «ἀλλὰ τί τούτου μέλον τῇ αὐθεντία σου;» Συνών. φρ. τοῦ λόγου σου (ἰδ. λόγος).

ἀφεντιάζω Ἡπ.—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀφέντης.

Εἶμαι αὐθέντης, ἐξουσιάζω ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἀφέντη, ἀφεντάκη μου, χίλιες βολὲς ἀφέντη,
πολλὲς βολὲς ἀφέντισες καὶ πάλ' ἀφέντης εἶσαι

Ἡπ. Συνών. ἀφεντεύω.

ἀφεντικά ἐπίρρ. πολλαχ.

Τὸ μεσν. ἐπίρρ. ἀφεντικά. Ἰδ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. E 1418 (ἐκδ. J Lambert) «τὸ κάστρον τῆς καρδιάς μου μόνῃ νὰ τὸ ποτάξῃς, | ἀφεντικά νὰ τὸ διαβῇς τὸν πύργον τῆς ψυχῆς μου».

1) Κατὰ τὸν τρόπον τοῦ αὐθέντου, εὐδαιμόνως, πλουσίως ἐνθ' ἄν.: Εἶναι ἀφέντης καὶ ἀφεντικά πορεύεται ΑΚαρκαβίτσ. Ζητιᾶν. 61 || Γνωμ.

Ὅποιος δὲ ντρέπεται | ἀφεντικά πορεύεται

Λεξ. Δημητρ. 2) Ἐπὶ βοσκημάτων, κατὰ τρόπον σινηταιρισμοῦ τοιοῦτον, ὥστε ὁ ἰδιοκτήτης νὰ λαμβάνῃ ἐτή-

